

15.12.2020

Asia/5

§ 296

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vuoden 2021 tulosbudjetti

HEL 2020-013137 T 02 02 00

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti

1. hyväksyä liitteenä olevan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulosbudjetin vuodelle 2021.
2. oikeuttaa toimialajohtajan päättämään käyttötalouden ja investointien kokonaismäärärahojen puitteissa määrärahojen vastuuhenkilöt ja heidän määrärahansa ja tarkistamaan niitä tarvittaessa. Lautakunnalle on raportoitava määrärahojen tarkistamisista talousarvion toteutumistilanteiden yhteydessä.
3. että toimialajohtajan tulee valmistella lautakunnan käsiteltäväksi perusteltu esitys kaupunginvaltuustolle ylitysoikeudesta, jos käyttötalouden tai investointien kokonaismääräraha ei ennusteiden mukaan riitä sopeuttamistoimista huolimatta.
4. hyväksyä kaupungin hallintosäännön 15 luvun 1 §:n nojalla yhteisöjen tukemiseen varatun määrärahan käyttösuunnitelman seuraavasti:
 - Iltapäivätoiminnan avustukset 9 705 000 euroa
 - HERO ry, Helsingin seudun erilaiset oppijat ry 24 000 euroa
 - Helvary ry, Helsingin vanhempainyhdistysten alueyhdistys 4 000 euroa
 - Yksityisten koulujen tonttivuokrien tukeminen 590 000 euroa
 - Vapaan sivistystyön avustukset 80 000 euroa

Euromäärät ovat enimmäismääriä.

5. oikeuttaa hallintojohtajan yhdessä ao. palvelukokonaisuuden johtajan kanssa hyväksymään talousarvion määrärahojen puitteissa Helsingin kaupungin palvelukeskusliikelaitokselta tilattavien ei-kilpailutettujen ruokapalvelujen tilaamista ja tuottamista koskevat sopimukset, joissa määritellään toimialan, koulujen ja tuottajan väliset vastuut sekä palvelujen sisältö ja laatu.
6. oikeuttaa Stadin ammattiopiston johtavan rehtorin tekemään oppilaitoksen käyttösuunnitelman puitteissa Helsingin kaupungin palvelukeskusliikelaitoksen kanssa palvelusopimukset, joiden tulee perustua hallintojohtajan ja palvelukokonaisuuden johtajan hyväksymään kokonaisuopimukseen.

7. oikeuttaa hallintojohtajan hyväksymään vuoden 2021 tulosbudjettiin varattujen määrärahojen ja Helsingin palvelut oy:n kanssa solmitun määräaikaisen sopimuksen puitteissa koulujen ja oppilaitosten ilta- ja vapaa-ajankäytön palvelujen tilaukset.

8. oikeuttaa hallintojohtajan tekemään vuoden 2021 tulosbudjettiin varattujen määrärahojen puitteissa toimialan talous- ja palkkahallintopalveluja koskevan sopimuksen vuodeksi 2021 kaupungin taloushallintopalvelujen (Talpa) kanssa.

Hyväksyessään kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulosbudjetin lautakunta toteaa, että valtion myöntämät avustukset (covid-rahoitus 7,6 milj. euroa ja tasa-arvorahoitus 7,6 milj. euroa, josta varhaiskasvatus 2,5 milj. ja perusopetus 5,1 milj), joita ei ole mahdollista kirjata kaupungin tulosbudjettiin, suureksi osaksi kattavat tarvittavat käyttötalouden tuottavuustoimenpiteet. Lisätuottavuustoimia etsitään tiloista sekä hyödyntämällä talousarvion kaupunkitasoisia vakauttamisen toimenpiteitä.

Lukioiden kurssitarjontaa verkossa voidaan lisätä monipuolisen kurssitarjonnan lisäämiseksi koko Helsingissä, mutta tähän liittyvä tuottavuustavoite puolitetaan. Ammatillisen koulutuksen työssäoppimista voidaan lisätä vain siltä osin kuin se on pedagogisesti perusteltua.

Varhaiskasvatuksen työn houkuttelevuuden lisäämiseksi arvioidaan tarkoituksenmukaisimmat keinot yhdessä henkilöstön kanssa.

Koronakriisistä aiheutuvia kustannuksia seurataan lautakunnassa talouden ja toiminnan seurannan yhteydessä. Lautakunta toistaa kaupunginhallituksen vahvistamien talousarvion toteuttamisohjeiden kirjauksen siitä, että se esittää tarvittaessa ylitysoikeuksia kaupunginhallitukselle.

Käsittely

Asian aikana kuultavina olivat Tero Vuontisjärvi. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Poistetaan päätösehdotuksesta kohta

"1. hyväksyä liitteenä olevan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulosbudjetin vuodelle 2021."

ja kirjataan tilalle:

"1. Kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää kaupunginhallitukselle vuoden 2021 budjettiin 22 miljoonan euron ylitysoikeutta ja toteaa seuraavaa. Ylitysoikeutta haetaan estämään ehdotetut leikkaukset, koska lautakunnalle kokouksessa 14.12.2020 esitetty tulosbudjetti 2021 toteu-

tuessaan tarkoittaisi mm. kotihoidontuen Helsinki lisän rajaamista alle 1-vuotiaisiin, varhaiskasvatuksen jakamista järjestöavustuksista luopumista, perusopetuksen jako- ja kerhotuntien sekä samanaikaisopetuksen vähentämistä, ryhmäkokojen kasvattamista sekä opetustuntimäärien vähentämistä. Lisäksi lautakunnalle esitetty tulosbudjetti 2021 tarkoittaisi vähemmän vetovoimaisten ammatillisten tutkintojen lakkauttamista, lukioiden kurssitarjonnan / opintojaksotarjonnan supistamista ja vapaan sivistystyön tarjonnan supistamista 10 %:lla sekä palveluverkkotarkastelua. Näiden toimien toteutuminen vaarantaisi perheiden, lasten, nuorten ja henkilökunnan hyvinvoinnin koronaviruspandemian aiheuttamassa kriisissä. Toimialalta saadun tiedon mukaan leikkausten suuntaaminen esitetyn budjetin sisällä uudelleen tarkoittaisi leikkauksia kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ei-lakisääteisiin toimintoihin eli esimerkiksi leikkipuistojen sulkemisia sekä vähennyksiä lukio- ja ammatillisen koulutuksen opiskelijapaikkoihin, joka puolestaan tarkoittaisi koulutustakuusta luopumista ja vaikeuttaisi nuorten mahdollisuuksia hakeutua jatko-opintoihin. Tämän vuoksi ylitysoikeuden hakeminen on välttämätöntä kasvatuksen ja koulutuksen palveluiden turvaamiseksi.”

Kannattaja: Petra Malin

Vastaehdotus:

Pia Pakarinen: Hyväksyessään kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulosbudjetin lautakunta toteaa, että valtion myöntämät avustukset (covid-rahoitus 7,6 milj. euroa ja tasa-arvorahoitus 7,6 milj. euroa, josta varhaiskasvatus 2,5 milj. ja perusopetus 5,1 milj), joita ei ole mahdollista kirjata kaupungin tulosbudjettiin, suureksi osaksi kattavat tarvittavat käyttötalouden tuottavuustoimenpiteet. Lisätuottavuustoimia etsitään tiloista sekä hyödyntämällä talousarvion kaupunkitasoisia vakauttamisen toimenpiteitä.

Lukioiden kurssitarjontaa verkossa voidaan lisätä monipuolisen kurssitarjonnan lisäämiseksi koko Helsingissä, mutta tähän liittyvä tuottavuustavoite puolitetään. Ammatillisen koulutuksen työssäoppimista voidaan lisätä vain siltä osin kuin se on pedagogisesti perusteltua.

Varhaiskasvatuksen työn houkuttelevuuden lisäämiseksi arvioidaan tarkoituksenmukaisimmat keinot yhdessä henkilöstön kanssa.

Koronakriisistä aiheutuvia kustannuksia seurataan lautakunnassa talouden ja toiminnan seurannan yhteydessä. Lautakunta toistaa kaupunginhallituksen vahvistamien talousarvion toteuttamisohjeiden kirjauksen siitä, että se esittää tarvittaessa ylitysoikeuksia kaupunginhallitukselle.

Kannattaja: Ville Jalovaara

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Poistetaan päätösehdotuksesta kohta

"1. hyväksyä liitteenä olevan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulosbudjetin vuodelle 2021." ja kirjataan tilalle: "1. Kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää kaupunginhallitukselle vuoden 2021 budjettiin 22 miljoonan euron ylitysoikeutta ja toteaa seuraavaa. Ylitysoikeutta haetaan estämään ehdotetut leikkaukset, koska lautakunnalle kokouksessa 14.12.2020 esitetty tulosbudjetti 2021 toteutuessaan tarkoittaisi mm. kotihoidontuen Helsinki lisän rajaamista alle 1-vuotiaisiin, varhaiskasvatuksen jakamista järjestöavustuksista luopumista, perusopetuksen ja ko- ja kerhotuntien sekä samanaikaisopetuksen vähentämistä, ryhmäkokojen kasvattamista sekä opetustuntimäärien vähentämistä. Lisäksi lautakunnalle esitetty tulosbudjetti 2021 tarkoittaisi vähemmän vetovoimaisten ammatillisten tutkintojen lakkauttamista, lukioiden kurssitarjonnan / opintojaksotarjonnan supistamista ja vapaan sivistystyön tarjonnan supistamista 10 %:lla sekä palveluverkkotarkastelua. Näiden toimien toteutuminen vaarantaisi perheiden, lasten, nuorten ja henkilökunnan hyvinvoinnin koronaviruspandemian aiheuttamassa kriisissä. Toimialalta saadun tiedon mukaan leikkausten suuntaaminen esitetyn budjetin sisällä uudelleen tarkoittaisi leikkauksia kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ei-lakisääteisiin toimintoihin eli esimerkiksi leikkipuistojen sulkemisia sekä vähennyksiä lukio- ja ammatillisen koulutuksen opiskelijapaikkoihin, joka puolestaan tarkoittaisi koulutustakuusta luopumista ja vaikeuttaisi nuorten mahdollisuuksia hakeutua jatko-opintoihin. Tämän vuoksi ylitysoikeuden hakeminen on välttämätöntä kasvatuksen ja koulutuksen palveluiden turvaamiseksi."

Jaa-äännet: 10

Ted Apter, Fatim Diarra, Markku Hannula, Martina Harms-Aalto, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Dani Niskanen, Hannu Oskala, Matias Pajula, Pia Pakarinen

Ei-äännet: 3

Pia Kopra, Vesa Korkkula, Petra Malin

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Tässä äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Vesa Korkkulan vastaehtotuksen äänin 10-3.

2 äänestys

15.12.2020

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Hyväksyessään kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulosbudjetin lautakunta toteaa, että valtion myöntämät avustukset (COVID-rahoitus 7,6 milj. euroa ja tasa-arvorahoitus 7,6 milj. euroa, josta varhaiskasvatus 2,5 milj. ja perusopetus 5,1 milj), joita ei ole mahdollista kirjata kaupungin tulosbudjettiin, suureksi osaksi kattavat tarvittavat käyttötalouden tuottavuustoimenpiteet. Lisätuottavuustoimia etsitään tiloista sekä hyödyntämällä talousarvion kaupunkitasoisia vakauttamisen toimenpiteitä.

Lukioiden kurssitarjontaa verkossa voidaan lisätä monipuolisen kurssitarjonnan lisäämiseksi koko Helsingissä, mutta tähän liittyvä tuottavuustavoite puolitetaan. Ammatillisen koulutuksen työssäoppimista voidaan lisätä vain siltä osin kuin se on pedagogisesti perusteltua.

Varhaiskasvatuksen työn houkuttelevuuden lisäämiseksi arvioidaan tarkoituksenmukaisimmat keinot yhdessä henkilöstön kanssa.

Koronakriisistä aiheutuvia kustannuksia seurataan lautakunnassa talouden ja toiminnan seurannan yhteydessä. Lautakunta toistaa kaupunginhallituksen vahvistamien talousarvion toteuttamisohjeiden kirjauksen siitä, että se esittää tarvittaessa ylitysoikeuksia kaupunginhallitukselle.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 10

Ted Apter, Fatim Diarra, Markku Hannula, Martina Harms-Aalto, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Dani Niskanen, Hannu Oskala, Matias Pajula, Pia Pakarinen

Tyhjä: 3

Pia Kopra, Vesa Korkkula, Petra Malin

Poissa: 0

Tässä äänestyksessä Pia Pakarisen vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 10-0. Tyhjää äänesti 3.

Kahden äänestyksen jälkeen kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti asiasta Pia Pakarisen vastaehdotuksen mukaisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Postiosoite
PL 51300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kasvatusjakoulutus@hel.fi

Käyntiosoite
Töysänkatu 2 D
Helsinki 51
www.hel.fi/kasvatusjakoulutus

Puhelin
+358 9 310 8600
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI2922661800003009
Alv.nro
FI02012566

15.12.2020

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi

Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kasvatus ja koulutus tulosbudjetti 2021
- 2 TB muutokset ja sopeuttamistoimenpiteet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää

1. hyväksyä liitteenä olevan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulosbudjetin vuodelle 2021.
2. oikeuttaa toimialajohtajan päättämään käyttötalouden ja investointien kokonaismäärärahojen puitteissa määrärahojen vastuuhenkilöt ja heidän määrärahansa ja tarkistamaan niitä tarvittaessa. Lautakunnalle on raportoitava määrärahojen tarkistamisista talousarvion toteutumisen-
nusteiden yhteydessä.
3. että toimialajohtajan tulee valmistella lautakunnan käsiteltäväksi perusteltu esitys kaupunginvaltuustolle ylitysoikeudesta, jos käyttötalouden tai investointien kokonaismääräraha ei ennusteiden mukaan riitä sopeuttamistoimista huolimatta.
4. hyväksyä kaupungin hallintosäännön 15 luvun 1 §:n nojalla yhteisöjen tukemiseen varatun määrärahan käyttösuunnitelman seuraavasti:
 - Iltapäivätoiminnan avustukset 9 705 000 euroa
 - HERO ry, Helsingin seudun erilaiset oppijat ry 24 000 euroa
 - Helvary ry, Helsingin vanhempainyhdistysten alueyhdistys 4 000 euroa
 - Yksityisten koulujen tonttivuokrien tukeminen 590 000 euroa
 - Vapaan sivistystyön avustukset 80 000 euroa

Euromäärät ovat enimmäismääriä.

5. oikeuttaa hallintojohtajan yhdessä ao. palvelukokonaisuuden johtajan kanssa hyväksymään talousarvion määrärahojen puitteissa Helsingin kaupungin palvelukeskusliikelaitokselta tilattavien ei-kilpailutettujen ruokapalvelujen tilaamista ja tuottamista koskevat sopimukset, joissa

määritellään toimialan, koulujen ja tuottajan väliset vastuut sekä palvelujen sisältö ja laatu.

6. oikeuttaa Stadin ammattiopiston johtavan rehtorin tekemään oppilaitoksen käyttösuunnitelman puitteissa Helsingin kaupungin palvelukeskusliikelaitoksen kanssa palvelusopimukset, joiden tulee perustua hallintojohtajan ja palvelukokonaisuuden johtajan hyväksymään kokonaisuopimukseen.

7. oikeuttaa hallintojohtajan hyväksymään vuoden 2021 tulosbudjettiin varattujen määrärahojen ja Helsingin palvelut oy:n kanssa solmitun määräaikaisen sopimuksen puitteissa koulujen ja oppilaitosten iltaja vapaa-ajankäytön palvelujen tilaukset.

8. oikeuttaa hallintojohtajan tekemään vuoden 2021 tulosbudjettiin varattujen määrärahojen puitteissa toimialan talous- ja palkkahallintopalveluja koskevan sopimuksen vuodeksi 2021 kaupungin taloushallintopalvelujen (Talpa) kanssa.

Esittelijän perustelut

1. Yleistä

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 9.12.2020 kaupungin talousarvion vuodeksi 2021 ja taloussuunnitelman vuosille 2021-2023. Kaupungin hallintosäännön 10 luvun 1 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan toimialalautakunta päättää alaiselleen toimialalle tulosbudjetin.

Koronaepidemian vuoksi viivästyneestä valmisteluajataulusta johtuen tulosbudjetti on jouduttu valmistelemaan ennen kaupunginvaltuuston päätöstä talousarviosta. Mikäli kaupunginvaltuuston päätös edellyttää muutoksia toimialan tulosbudjettiin, ne tuodaan lautakunnan tiedoksi ja päätettäväksi tähän kokoukseen.

Tulosbudjetin valmistelun pohjana on ollut kasvatus- ja koulutuslautakunnan 22.9.2020 hyväksymä vuoden 2021 talousarvioehdotus huomioiden sen jälkeisessä talousarviokäsittelyssä siihen päätetyt muutokset.

Tulosbudjettivalmistelun yhteydessä toimiala on tarkistanut asiakasmääräennusteet sekä vuokrat. Lisäksi on tehty määrärahasiirtoja eri palvelukokonaisuuksien ja palveluiden välillä. Määrärahoja on uudelleenkohdennettu mm. vuokrissa ja eräissä palveluissa sinne, missä kustannuksetkin syntyvät.

Tulosbudjetin tavoitteet ovat talousarviossa lautakunnan talousarvioehdotuksen mukaisia. Siksi seuraavassa keskitytään määrärahamuutoksiin ja niiden kohdentumiseen budjetin sisällä.

2. Yhteenveto

Toimialan vuoden 2021 tulosbudjetissa turvataan rahoitus kasvavan asiakasmäärän palvelutarpeisiin, tilavuokrien ja lakisääteisten perusopetuksen kotikuntakorvausten kasvuun sekä hintatason nousuun. Nämä edellyttävät lisärahoitusta noin 52 miljoonaa euroa vuoteen 2020 verrattuna. Koska määrärahat nousevat vajaalla 30 miljoonalla eurolla, tulosbudjetti sisältää noin 22 miljoonan euron tuottavuustavoitteen toimenpiteineen.

Tuottavuustavoitteita on pystytty vähentämään noin 16 miljoonalla eurolla verrattuna lautakunnan talousarvioehdotukseen. Talousarvion määrärahat ovat 10 miljoonaa euroa suuremmat, kuin lautakunnan talousarvioehdotuksessa. Lisäksi tulosbudjettivalmistelussa on löytynyt liikkumavaraa noin 6 miljoonaa euroa johtuen lähinnä siitä, että vuokrien indeksikorotus tulee olemaan vuonna 2021 talousarvioehdotusvaiheessa ennakoitua pienempi.

Investointimäärärahat vähenevät noin 2 miljoonalla eurolla verrattuna vuoteen 2021. Tietotekniikkahankintojen määrärahoja on vähennetty 4 miljoonalla eurolla ja tilojen varustamiseen ja kalustamiseen varattuja määrärahoja on lisätty 2 miljoonalla eurolla. Osittain tietotekniikkahankintoihin varattujen määrärahojen väheneminen johtuu siitä, että hankintoja keskitetään kaupunginkansliaan ja toimialat maksavat laitteiden käytön ostopalveluina.

Tavoitteiltaan talousarvio on lautakunnan esityksen mukainen.

3. Määrärahojen muutokset verrattuna vuoden 2020 tulosbudjettiin

3.1. Käyttötalous

Käyttötaloudessa tulosbudjetin 2021 tulotavoite on sama kuin vuoden 2020 tulosbudjetissa. Tulotavoite ei ole sitova. Sitova menoraami kasvaa noin 30 miljoonalla eurolla eli 2,4 %.

(1 000 eur)	<u>TB 2020</u>	<u>TB 2021</u>	<u>Muutos, Eur</u>	<u>%</u>
Tulot	59 179	59 179	0	0 %
Menot	1 239 619	1 269 465	+ 29 846	+ 2,4 %
Toimintakate	- 1 180 440	- 1 210 286	- 29 846	+ 2,5 %

3.1.1. Asiakasmäärän, tilavuokrien, kotikuntakorvausten ja hintatason nousun rahoittaminen edellyttää toiminnan tuottavuuden lisäämistä

Käyttötaloudessa määrärahoja on kohdennettu lisää

- asiakasmäärän kasvuun noin 8 miljoonaa euroa
- tilavuokrien kasvuun noin 14,4 miljoonaa euroa
- perusopetuksen kotikuntakorvauksiin noin 10 miljoonaa euroa
- hintatason nousun kattamiseen noin 20 miljoonaa euroa.

Kohdennukset yhteensä 52,4 miljoonaa euroa.

Asiakasmäärä kasvaa perusopetuksessa noin 1 200 oppilaalla ja lukio-koulutuksessa noin 500 opiskelijalla. Varhaiskasvatuksen kokonaisasiakasmäärä laskee vajaalla 500 lapsella. Kaupungin omien päiväkotien lapsimäärän ennakoidaan kuitenkin kasvavan noin 800 lapsella. Lasku tapahtuu kotihoidon tuella ja yksityisen hoidon tuella hoidettavissa lapsissa sekä kerhotoiminnassa.

Perusopetuksen kotikuntakorvaukset ovat lakisääteisiä menoja, joiden tason päättää valtiovarainministeriö vuosittain. Tilavuokrien kasvu perustuu kaupunkiympäristön toimialan ilmoitukseen vuokrien kasvusta. Hintatason nousu on arvioitu kaupunginhallituksen antamien talousarvion laatimisoheiden mukaisesti pois lukien vuokrien indeksikorotukset, jotka on arvioitu kaupunkiympäristön toimialan ilmoituksen mukaisesti.

Koska edellä mainitut noin 52 miljoonan euron lisäykset ovat käytännössä välttämättömiä ja ylittävät määrärahojen 30 miljoonan euron kokonaiskasvun, tulosbudjettiin sisältyy tuottavuustoimenpiteitä noin 22 miljoonan euron edestä. Tuottavuustoimenpiteet on eritelty kohdassa 5.2.

3.1.2. Oppivelvollisuuden laajenemiseen, ulkoisen rahoituksen hankkeisiin ja koronakustannuksiin ei ole varauduttu

Tulosbudjetissa ei ole varauduttu oppivelvollisuuden laajentamiseen, työllisyyskokeiluun eikä strategiarahoituksen laajentamiseen. Strategian toimeenpanoon on kuitenkin varattu sama summa kuin vuonna 2020 eli yli 16 miljoonaa euroa.

Tulosbudjetissa ei myöskään ole varauksia talousarvion ulkopuolisella rahoituksella rahoitettaviin hankkeisiin eikä koronasta aiheutuviin lisäkustannuksiin. Niihin kaupunki varautuu keskitetysti.

3.2. Investoinnit

Investointien sitova kokonaismenoraami vähenee noin 2 miljoonalla eurolla eli 9,4 %. Tietotekniikkahankintojen menoraami laskee 4 miljoonalla eurolla ja muiden investointien menoraami kasvaa kahdella miljoonalla eurolla.

<u>(1 000 eur)</u>	<u>TB 2020</u>	<u>TB 2021</u>	<u>Muutos, euroa</u>	<u>Muutos %</u>

Tietotekniikka	12 240	8 140	- 4 100	- 33,5 %
<u>Muut inv.</u>	<u>10 060</u>	<u>12 060</u>	<u>+ 2 000</u>	<u>+ 19,9 %</u>
Yhteensä	22 300	20 200	- 2 100	- 9,4 %

4. Määrärahojen muutokset verrattuna lautakunnan talousarvioehdotukseen 2021

4.1. Talousarvion kokonaismäärärahojen muutokset

Kaupunginvaltuuston hyväksymä käyttötalouden talousarvio ja siten myös tulosbudjetti poikkeaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan syyskuussa tekemästä talousarvioesityksestä seuraavasti:

(1 000 eur)	<u>KKLTK TAE</u> <u>2021</u>	<u>TB 2021</u>	<u>Muutos, euroa</u>	<u>%</u>
Tulot	59 179	59 179	0	0
<u>Menot</u>	<u>1 259 619</u>	<u>1 269 465</u>	<u>9 846</u>	<u>+ 0,8 %</u>
Kate	- 1 200 440	- 1 210 286		

Käyttötalouden tuloarvio on tulosbudjetissa lautakunnan talousarvioehdotuksen mukainen.

Käyttötalouden sitova menokehys on noin vajaat 10 miljoonaa euroa lautakunnan esitystä suurempi.

Investointimäärärahat ovat talousarviossa ja siten myös toimialan tulosbudjetissa 4 miljoonaa euroa lautakunnan esitystä pienemmät. Vähennys on tehty tietotekniikkahankintoihin varatuista määrärahoista.

(1 000 eur)	<u>KKLTK TAE</u> <u>2021</u>	<u>TB 2021</u>	<u>Muu-</u> <u>tos,euroa</u>	<u>%</u>
Tietotekniikka	12 240	8 140	- 4 100	-33,5 %
Muut	12 060	12 060	0	0
Yhteensä	24 300	20 200	- 4 100	-16,9 %

4.2. Määrärahatarpeiden tarkistukset

Tulosbudjettivalmistelun yhteydessä toimiala on tarkistanut asiakasmääräennusteet sekä vuokrat tuoreimpien tietojen mukaisiksi. Lisäksi on tehty määrärahasiirtoja eri palvelukokonaisuuksien ja palveluiden välillä. Määrärahoja on uudelleenkohdennettu mm. vuokrissa ja eräissä palveluissa sinne, missä kustannuksetkin syntyvät.

Vuokrien indeksikorotus vuonna 2021 tulee olemaan kaupunkiympäristön toimialan ilmoituksen mukaan 0,6 %. Tieto on saatu talousarvioehdotuksen laadinnan jälkeen. Talousarvioehdotuksessa toimiala varautui 2,3 % indeksikorotukseen kaupunginhallituksen antamien laatumisohjeiden mukaisesti. Lisäksi asiakasmäärän kasvu on uusimpien tietojen mukaan jonkin verran pienempi, kuin talousarvioehdotusta laadittaessa ennakoitiin. Nämä lähtötietojen muutokset huomioiden määrärahoja vapautuu lautakunnan talousarvioehdotukseen sisältyneiden sopeuttamistoimenpiteiden purkamiseen vajaat 6 miljoonaa euroa.

5. Määrärahamuutosten kohdennukset tulosbudjetissa

5.1. Käyttötalouden määrärahalisäykset

Toimialan käyttötalouden määrärahat ovat talousarviossa 10 miljoonaa euroa suuremmat kuin lautakunnan talousarvioehdotuksessa. Kuten edellä on todettu, tulosbudjettivalmistelun yhteydessä tarkennetut vuokrien indeksikorotukset ja asiakasmäärän hieman aiemmin ennakoitua pienempi kasvu lisäävät taloudellista liikkumavaraa lisäksi noin 6 miljoonan eurolla. Tämä 16 miljoonaa euroa on kohdennettu pääosin lautakunnan talousarvioesitykseen sisältyneiden tuottavuustoimenpiteiden vähentämiseen ja osin poistamiseen. Kohdassa 5.2. on erittely tulosbudjettiin sisältyvistä tuottavuustoimenpiteistä em. lisäyksien jälkeen.

Määrärahojen kohdentamisessa ja tulosbudjetin perusteluissa on huomioitu kaupunginhallituksen budjettisopuun sisältyneet kirjaukset:

- Sisältää, että Helsinki-lisä rajataan alle 1-vuotiaisiin, ja muutos astuu voimaan 1.6.2021
- Sisältää kieliohjelman turvaamisen.
- Kirjaus: Kehitetään varhaiskasvatuksen henkilöstön työoloja ja lisätään työn houkuttelevuutta tarkoituksenmukaisilla keinoilla, esimerkiksi työsuhteulkoiluasulla.
- Kirjaus: Vapaan sivistystyön kehittämistyössä turvataan Arbiksen nykyinen omaleimaisuus, ruotsinkielisenä vapaan sivistystyön toimijana ja kohtaamispaikkana.

Lisäykset on kohdennettu tulosbudjetissa seuraavasti:

- Varhaiskasvatus + 8 miljoonaa euroa
 - Kaupunginhallituksen kirjauksen mukaisesti kotihoidontuen Helsinki-lisä rajataan alle 1-vuotiaisiin ja muutos astuu voimaan 1.6.2021. Lautakunnan talousarvioehdotukseen sisältyi lisän poistaminen kokonaan vuoden alusta. Lisäys + 7,5 miljoonaa euroa.
 - Kaupunginhallituksen kirjauksen mukaisesti ”Kehitetään varhaiskasvatuksen henkilöstön työoloja ja lisätään työn

15.12.2020

- houkuttelevuutta tarkoituksenmukaisilla keinoilla, esimerkiksi työsuhdeulkoiluasulla.” Lisäys + 0,3 miljoonaa euroa.
- o Asiakasohjaukseen lisätään 3 henkilötyövuotta. Lisäys + 0,15 miljoonaa euroa.

Lisäysten jälkeen varhaiskasvatukseen jää tuottavuustavoitetta 6,2 miljoonaa euroa.

- Perusopetus + 6,2 miljoonaa euroa
 - o Kaupunginhallituksen kirjauksen mukaisesti ”sisältää kieliohjelman turvaamisen”.
 - o Tuottavuuden lisäämistavoitteita pienennetään. Lautakunnan ehdotukseen sisältyneitä tuottavuustoimenpiteitä olivat jako- ja kerhotuntien sekä samanaikaisopetuksen vähentäminen, ryhmäkokojen kasvattaminen, sekä oppilaille tarjottavan opetuksen tuntimäärien vähentäminen.

Lisäyksen jälkeen perusopetukseen jää noin 11,3 miljoonan euron tuottavuustavoite.

- Perusopetuslain mukainen aamupäivätoiminta + 0,2 miljoonaa euroa.

Aamupäivätoiminnan järjestämistä jatketaan

- Lukiokoulutus + 1,0 miljoonaa euroa
 - o Tuottavuuden lisäämistavoite puolittuu. Lautakunnan ehdotukseen sisältyneitä tuottavuustoimenpiteitä olivat kurssitarjontatapojen kehittäminen sekä yhteisen kurssitarjonnan kasvattaminen.

Lisäyksen jälkeen lukiokoulutukseen jää miljoonan euron tuottavuustavoite.

- Ammatillinen koulutus – ei lisäyksiä

Ammatilliseen koulutukseen jää tuottavuustavoitetta 3 miljoonaa euroa.

- Vapaa sivistystyö – ei lisäyksiä

Vapaaseen sivistystyöhön jää tuottavuustavoitetta 0,4 miljoonaa euroa.

- Muut lisäykset
 - o Ostopalvelumenot tietotekniikkapalveluihin + 0,25 miljoonaa euroa. Osa tietotekniikkainvestoinneista keskitetään kaupunginkansliaan. Toimialat ostavat hankitun tekniikan ostopalveluna kansliasta.

- Tilavuokrat + 0,25 miljoonaa euroa.

Keskitetty varaus tilavuokriin.

5.2. Käyttötalouden tuottavuustoimenpiteet

Edellä todetuin perustein tulosbudjettiin sisältyy yhteensä noin 22 miljoonan euron tuottavuustavoite.

Tulosbudjettiin sisältyvät seuraavat tuottavuustoimenpiteet:

- Kotihoidon tuen Helsinki-lisä rajataan alle 1-vuotiaisiin ja muutos astuu voimaan 1.6.2021 (tuottavuustavoite 5,1 milj. euroa).
- Varhaiskasvatuksen ruoka- ja siivouspalveluiden kilpailutuksen laajentaminen (1,0 milj. euroa).
- Varhaiskasvatuksen jakamista järjestöavustuksista luopuminen (85 000 euroa).
- Perusopetuksen jako- ja kerhotuntien sekä samanaikaisopetuksen vähentäminen, ryhmäkokojen kasvattaminen sekä opetustuntimäärien vähentäminen (11,3 milj. euroa).
- Ammatillisen koulutuksen työssäoppimisen osuuden kasvattaminen sekä ei-vetovoimaisten koulutusten tarkastelu (3,0 milj. euroa).
- Lukioiden kurssitarjontatapojen kehittäminen sekä yhteisen kurssitarjonnan kasvattaminen (1,0 milj. euroa).
- Vapaan sivistystyön tarjonnan supistaminen (0,4 milj. euroa).
- Tilojen yhteiskäytön lisääminen toimialan ja muiden toimialojen kesken sekä palveluverkkotarkastelu (ei euromääräistä arviota).

Lautakunnan talousarvioehdotukseen sisältyneistä tuottavuustoimenpiteistä on kokonaan poistettu perusopetuslain mukaisen aamupäivätoiminnan lopettaminen 1.8.2021 alkaen. Tulosbudjetissa on varauduttu toiminnan jatkamiseen.

Esityksen liitteenä on vertailu lautakunnan talousarvioehdotuksen ja tulosbudjetin sisältämistä tuottavuustoimenpiteistä sekä erittely määrärahamuutoksista talousarvioprosessin eri vaiheissa.

5.3. Investointimäärärahojen vähennykset

Toimialan investointimäärärahat ovat talousarviossa 4,1 miljoonaa euroa lautakunnan talousarvioehdotusta pienemmät.

Investointimäärärahojen 4,1 miljoonan euron vähennys on kohdistettu tulosbudjetissa seuraavasti:

- 1,0 milj. euron siirto kaupunginkanslian kaupungin yhteiseen digitaalisen perustan investointeihin

- 1,7 milj. euron vähennys Stadin ammattiopiston ict-laitteiden hankintoihin
- 0,7 milj. euron vähennys perusopetuksen ict-laitteiden hankintoihin
- 0,7 milj. euron vähennys esitystekniikan hankintoihin.

Vaikutusten minimoimiseksi toimiala anoo vuoden 2020 käyttämättömälle määrärahalle ylitysoikeutta ja sen siirtämistä vuodelle 2021. Tämä varmistaa oppijoille digitaalisen oppimisympäristön ja toimintakulttuurin ylläpidon ja kehityksen vuonna 2021. Ylitysoikeusesitys esitellään lautakunnalle samassa kokouksessa tämän tulosbudjetin kanssa.

6. Esityksen vaikutusten arviointi

6.1. Tulosbudjetin kokonaisvaikutusten arviointi

Tulosbudjetin vaikutusten arviointi sisältyy tulosbudjetin A-osaan.

6.2. Tuottavuustoimenpiteiden vaikutusten arviointi

Varhaiskasvatus

Perheillä on oikeus kotihoidon tukeen, jos alle 3-vuotiasta lasta hoidetaan kotona. Kotihoidon tuki koostuu kahdesta osasta: lakisääteisestä osasta (hoitoraha ja hoitolisä) ja kuntalisästä (Helsinki-lisä). Kotihoidon tuen kuntalisän rajaamisen jälkeen perheillä säilyy kotihoidon tuen lakisääteinen osa myös 1-vuotta täyttäneiden lasten osalta.

Lapsella on varhaiskasvatuslain mukaan oikeus varhaiskasvatukseen. Kuntalisän rajaaminen voi vaikuttaa siihen, että osa kotihoidossa olevista lapsista siirtyy varhaiskasvatukseen. Esimerkiksi Turussa ja Tampereella ei ole käytössä kotihoidon tuen kuntalisää ja niissä 1-vuotiaiden varhaiskasvatuksen osallistumisaste on Helsinkiä korkeampi. Kuntalisän rajaamisella ei kuitenkaan arvioida olevan merkittävää vaikutusta varhaiskasvatukseen siirtyvien lasten määrään vuonna 2021.

Kotihoidon vahvuudeksi lapsen näkökulmasta arvioidaan läheiset ihmissuhteet, mahdollisuus mukailla lapsen yksilöllisiä tarpeita, pienempi infektioriski sekä perheen arvojen ja mahdollisen kulttuurisen, katso-muksellisen tai uskonnollisen vakaumuksen toteutuminen koko päivän ajan kasvatuksessa. Erityisesti pienten lasten osalta pysyvät, turvalliset ja sensitiiviset ihmissuhteet ovat merkityksellisiä lapsen turvallisen kasvun takaamiseksi.

Varhaiskasvatuksen vahvuudeksi arvioidaan lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua sekä kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia edistävää vaikutusta. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea perheiden kotona toteuttamaa kasvatusta. Pedagogisen toiminnan poh-

jan muodostavat leikki, liikkuminen, taide ja tutkiminen. Huoltajan kanssa tehdään yhteistyötä lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin takaamiseksi. Lapsen sosiaaliset, kielelliset ja leikin taidot harjaantuvat lapsiryhmässä toimiessa. Varhaiskasvatus voi toimia myös tukitoimena lapselle ja perheelle tilanteessa, jossa lapsen hyvinvoinnin takaamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Kuntalisän rajaaminen laskee 1-vuotiaiden lasten perheille maksettavaa kotihoidon tukea kuntalisän verran. Joillekin perheille tämä aiheuttaa taloudellisia haasteita ja niistä johtuvaa huolta. Tämä voi vaikuttaa perheen tekemiin valintoihin niin, että varhaiskasvatukseen siirtyminen saattaa joidenkin lasten kohdalla aikaistua.

Helsingin kaupunkistrategian mukaan lasten ja nuorten eriarvoistumista vähentävät laadukas opetus ja varhaiskasvatus. Varhaiskasvatus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää erilaisia katsomuksellisia, kulttuurisia tai kielellisiä taustoja.

Perusopetus

Perusopetuksessa jako- ja kerhotuntien sekä samanaikaisopetuksen vähentäminen ja ryhmäkokojen kasvattaminen vaikuttavat lapsiin ja nuoriin. Opetusryhmän koko ja henkilöstön määrä ryhmässä ovat opetuksen laatutekijöitä. Yksilöllisen oppimisen polun rakentaminen edellyttää opettajan tukea jokaiselle oppilaalle. Opetusryhmän koon kasvu sekä jakotuntien ja samanaikaisopetuksen väheneminen pienentävät koulujen opettajien määrää, jolloin opettajilla on vähemmän aikaa yksittäiselle oppilaalle koulupäivän aikana.

Tällä voi olla vaikutuksia erityisesti niille oppilaille, jotka tarvitsevat yksilöllistä opetusta ja tukea oppimiseensa ja koulunkäyntiinsä. Riskinä on, että varhaisen ja ennaltaehkäisevän tuen määrä vähenee ja erityisen tuen ja erityisluokkapaikkojen tarve kasvaa.

Koulun kerhotoiminnan vähenemisellä arvioidaan olevan suurempi vaikutus niille oppilaille, joilla on muita vähemmän vapaa-ajan harrastuksia. Oppilailla, joilla on harrastuksia, koulun kerhotoiminnalla on vähäisempi merkitys. Vuoden 2021 kerhorahat kohdennetaan kouluille, joissa vuoden 2019 kouluterveyskyselyn mukaan oppilaat harrastavat taide-, kulttuuri- ja liikuntaharrastuksia keskimääräistä vähemmän.

Ammatillinen koulutus

Ammatillisen koulutuksen työssäoppimisen osuuden kasvattamisella on vaikutuksia oppijoihin. Työelämässä oppimisen lisääntyessä on tärkeää huomioida työpaikoilla olevat resurssit opiskelijoiden ohjaamiseen sekä työpaikkaohjaajien valmiudet ohjata opiskelijoita. Työssäoppimisen li-

sääminen ei kuitenkaan tarkoita vastuun oppimisesta siirtymistä työpaikoille, vaan opettajat ja oppilaitos vastaavat edelleen oppijoiden oppimisen etenemisestä.

Työssäoppimisen lisääminen mahdollistaa yritysten ja Stadin ammatti- ja aikuisopiston tiiviin yhteistyön työvoimatarpeen näkökulmasta ja parantaa oppijoiden työelämäymmärrystä sekä työllistymismahdollisuuksia. Yritysvaikutukset ovat merkittäviä. Riskinä on, että koronatilanteesta johtuen yritykset eivät pysty tarjoamaan työssäoppimispaikkoja.

Lukiokoulutus

Lukioiden kurssitarjontatapojen kehittämällä ja yhteisen kurssitarjonnan kasvattamisella arvioidaan olevan vaikutuksia oppijoihin. Keskeistä on huomioida opiskelijoiden ohjauksen tarve verkko-opintoihin ohjauksessa ja opintojen suunnittelussa. Lisäksi tulee varmistaa, että opiskelija saa riittävää oppimisen tukea myös verkko-opintoja suorittaessaan. Kun lukioiden kurssitarjontaa siirretään yhä enemmän verkkoon, mahdollistuu kaikille lukiolaisille Helsingin kaupungin laajan kurssitarjonnan hyödyntämisen opiskelun muuttuessa ajasta ja paikasta riippumattomaksi.

7. Tulosbudjetin rakenne

Tulosbudjetin A-osassa ovat kaupunginvaltuuston hyväksymään talousarvioon sisältyvät toimialan talousarvioperustelut ja -tavoitteet. Lautakunta ei voi tehdä A-osaan muutoksia.

Tulosbudjetin B-osa on varsinainen tulosbudjetti, jossa on huomioitu edellä todetut muutokset.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kasvatus ja koulutus tulosbudjetti 2021
- 2 TB muutokset ja sopeuttamistoimenpiteet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano